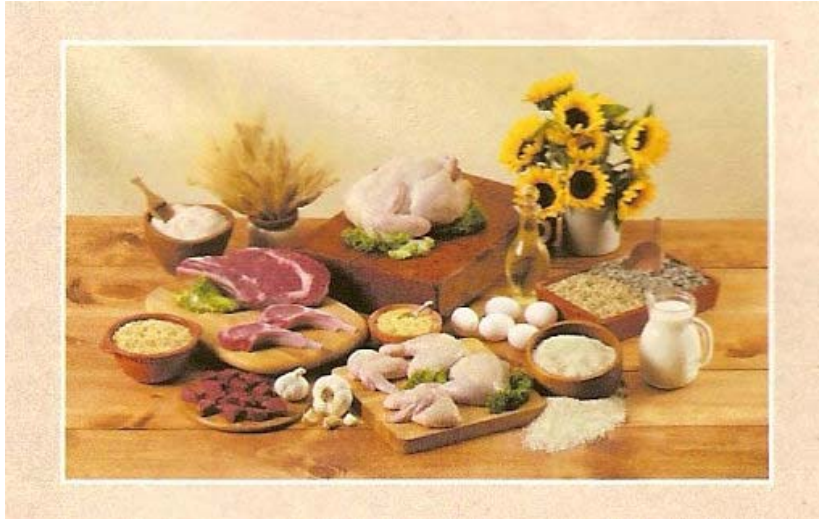

Hva er det egentlig i hunde- og kattematen?

Ferskt kyllingkjøtt, de beste kjøttstykkene fra storfe, ferskt korn og all den sunne ernæringen din hund eller katt trenger.

Detter er bildet dyrefôr produsentene maner fram gjennom media og reklame for å få oss forbrukere til å tro at det er slike råvarer som blir brukt i fôret til våre firbente venner, men kan vi stole på det?

Denne rapporten utforsker forskjellene mellom hva forbrukerne tror de kjøper og hva de faktisk får. Den fokuserer generelt på de mest visuelle merkene - både de dyre og de billige.

Det de fleste konsumenter ikke vet er at dyrefôr industrien er en forlengelse av menneskemat og jordbruks industrien. Produksjon av dyremat gjør det enkelt å få profitt fra slakter avfall, korn som ikke er godkjent for bruk i menneskemat, og andre lignende avfalls produkter. Dette avfallet inkluderer innvoller, jur, hoder, hover og antagelig deler av dyr som har vært angrepet av sykdom eller kreft.

De involverte

I de siste fem år har dyrefôr markedet vært dominert av store firma som har blitt oppkjøpt av enda større firma. Bare i USA omsetter industrien for 15 milliarder dollar og markedet bare øker i resten av verden. Det er ikke da vanskelig å forstå at stadig flere vil ha en bit av kaken.

- Nestlè har kjøpt Purina for å opprette Nestlè Purina Petcare Company som nå produserer bl.a merkene: Friskies, Beneful, ProPlan, HiPro og Purina Veterinary Diets.
- Del Monte har kjøpt Heinz som produserer bl.a Nature`s Recipe
- Master Foods eier Mars som kjøpte Royal Canine som bl.a produserer Royal Canine, Pedigree, Cesar, Sheba, Goodlife Recipe, Sensible Choise, Nutro og Exel.

Andre store dyrefôr produsenter er:

- Procter and Gamble (P&G) som kjøpte The Iams Company i 1999 (Iams og Eukanuba) som kort tid etterpå innførte Iams i kolonialbutikker i USA.
- Colgate- Palmolive som eier Hill`s Science Diet med merkene Hill`s Science Diet, Prescription Diets og Nature`s Best.

Private produsenter som lager fôr for butikk merker som Wal-Mart og andre co-pakkere, som produserer fôr for andre merker, er også store spillere. Tre store produsenter her er Doane Pet Care, Diamond og Menu Foods som produserer for mange private merker og større produsenter. Alle disse tre har vært involvert i dyrefôr tilbakekallinger pga av produkter som har ført til alvorlig sykdom og død hos kjæledyr.

Mange store dyrefôr produsenter er en del av større internasjonale konsern. Fra et business synspunkt passer dyrefôr produksjon godt sammen med produsenter som lager produkter for mennesker. Da kan de store konsernene kjøpe opp større partier råvarer og de har en fast "avfallsordning" hvor avfallet går til dyrefôr fabrikkene innen for konsernet som da igjen har stabile leverandører av "råvarer" og et mer stabilt økonomisk grunnlag.

Hva står det egentlig i innholdsfortegnelsen?

Det er spesielle bestemmelser for merkingen av dyrefôr.

Navnet på fôret kan gi oss den første indikasjonen av hva det inneholder. Bruken av ord som "100%" kan ikke bli brukt dersom fôret inneholder mer enn en ingrediens, ikke inkludert vann og tilsetnings stoffer.

"95%" reglen er at produktet når ingrediensene er fra dyr, fugl eller fisk, må de utgjøre minst 95% av den totale vekten av produktet (eller 70% når en tar bort vannet som må til for å lage produktet). Fordi dietter som består kun av kjøtt ikke er ernæringsmessig balanserte og kan føre til feilernæring, var de ganske upopulære en stund. Nå er de tilbake igjen pga at konsumentene har fått en øket interesse før kjøttprodukter av høy kvalitet er det nå mange produsenter som reklamerer med 95% og 100% hermetisert kjøtt som tilleggs fôr.

"Med" regelen gjør at en ingrediens kan frontes på produktet, som for eksempel "med ekte kyllingkjøtt", så lenge denne ingrediensen utgjør minst 3% av fôrets vekt, når en tar bort vannet som brukes for å lage produktet.

”Smak” eller ”Flavor” regelen gir et fôrprodukt lov til å reklamere med en smak så lenge ingrediensen(e) kan sies å gi ”en distinkt karakteristikk” til fôret. Det kan da bety at selv om det står ”beef flavor” eller ”kjøttsmak” på etiketten trenger fôret bare inneholde en liten del halv fordøyd biprodukter fra storfe eller annen ekstrakt fra storfe hud, eller bare en kunstig smakstilsetning og ikke noe kjøtt.

Ingredienslisten er en annen god hjelper for å forstå hva som egentlig er i fôrsekken eller hermetikkboksen. Ingredienser må være listet opp etter vekten av ingrediensen i fôret. Altså det som det er mest av i forhold til vekt skal stå først. Navnet på ingrediensen er definert av loven. For eksempel ”kjøtt” refererer bare til storfe, gris, geit og sau, og inkluderer bare muskelkjøtt.

Den garanterte analysen gir bare en generell guide til sammensetningen av fôret. Protein, fett, fiber og totalt vanninnhold (fuktighet) må være ført opp. Noen produsenter lister også opp taurin, omega fettsyrer, magnesium og andre enheter de mener er viktige for markedsføringens skyld.

Standarder og Reguleringer

Opp til slutten av 1980 tallet var standarden for dyrefôr basert på rene dietter og det var nødvendig med fôringsforsøk for at et fôr kunne hevdes å være ”fullverdig” og ”balansert”. Men dyrefôr industrien fant disse fôringsforsøkene for strenge og for dyre. Det ble da utarbeidet en alternativ måte for å bevise at næringsinnholdet holdt mål, ved å teste fôret opp mot nærings profiler. Det ble også utnevnt ekspert komiteer for hund og katte ernæring, som da utarbeidet separate standarder for hunder og katter.

Noen ganger blir det fortsatt gjort fôringsforsøk, men de er dyre og tidkrevende. De fleste bruker i dag en standard kjemisk analyse for å sikre at fôret møter de

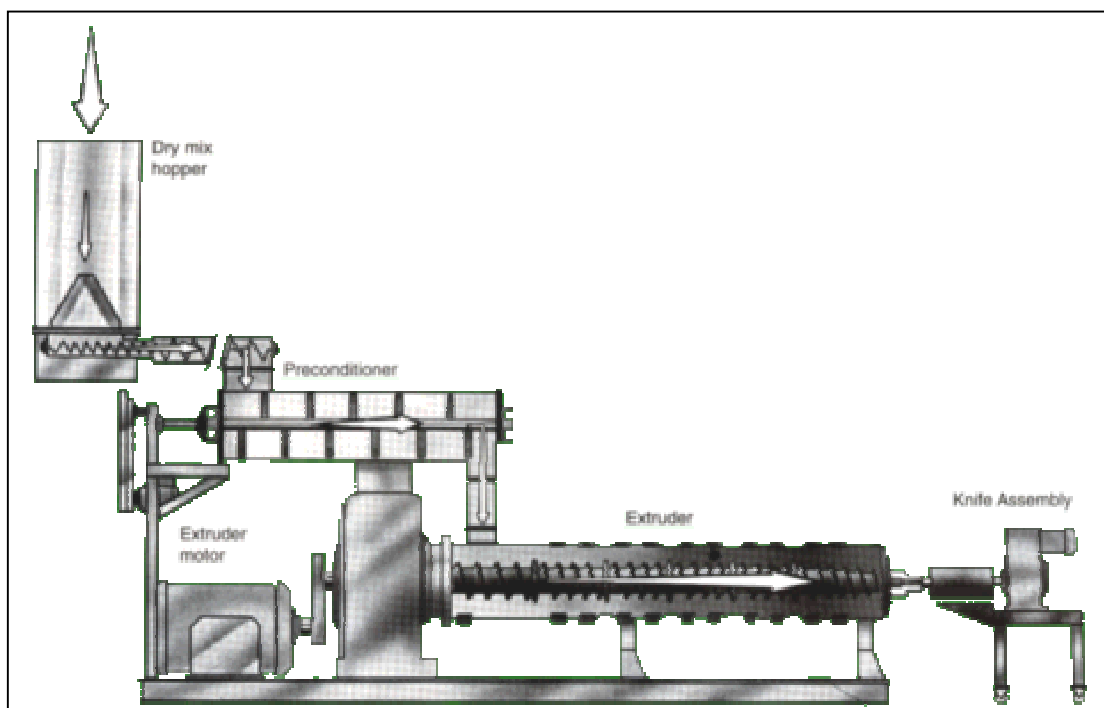
fastlagte kravene for ernæring. Det som da er problemet er at disse kjemiske analysene ikke sier noe om opptaksevnen for næringsstoffene i fôret.

Dyrefôr industrien liker å skryte av at de er strengere regulert enn menneskemat industrien, men dette er ikke sant. Det finnes mange lover og regler på papiret, men de blir sjeldent etterprøvd.

Hvordan blir fôret laget?

Tørrfôr

De fleste tørrfôr blir laget med en maskin som kalles en ekstruder. Først blir ingrediensene blandet inn i samspill med en oppskrift laget ved hjelp av et data program som har regnet ut næringsinnholdet i hver ingrediens. For eksempel, mais gluten mel har mer proteiner enn hvetemel. Fordi ekstruderen behøver en jevn mengde stivelse og lite fuktighet for å fungere skikkelig, tørre ingredienser som for eksempel kjøtt- og beinmel, kylling biprodukt mel, korn og andre mel typer dominerer.

Deigen blir så ført inn i rørene på en ekstruder. Der blir den utsatt for damp og høyt trykk når den så blir presset gjennom åpninger som gir produktet sin endelige form. Etter dette blir deigen kuttet opp i små biter. Når de kommer ut av ekstruderen til vanlig lufttrykk popper bitene opp til sin endelige form. Fôret får så tørke og blir etterpå sprayet med fett, halvfordøyd veske eller andre midler som gjør det mer delikat. Det blir så tørket og pakket.

Selv om denne prosessen med høy varme dreper bakterier i ingrediensene, kan sluttproduktet tiltrekke seg bakterier ved tørking, påspraying av fett o.l, og ved pakkeprosessen. Noen eksperter har derfor advart mot å tilsette fuktighet til slike fôr da dette kan gi oppblomstring av bakterier.

Noen få hundefôr blir baket ved høye temperaturer i stedet for å bli sendt gjennom en ekstruder. Fôret blir da som en stor kjeks som blir brutt opp i irregulære biter. Dette fôret sprayes ikke med fett eller lignende etterpå da det er mer smaklig.

Ingrediensene

Hunder og katter er rovdyr og fungerer best på en kjøtt basert diett. Proteinene i dyrefôret kommer fra en rekke kilder. Når storfe, svin, kylling, sau og andre dyr slaktes, blir det beste kjøttet fra dyrene fjernet for å brukes til menneskemat sammen med noen få andre deler som vi mennesker liker å spise som for eksempel tunge.

50% av de slaktede dyrene blir ikke brukt til menneskemat. Det som er igjen av slaktet - hode, føtter, bein, blod, innvoller, lunger, lever, fett ufødte foster og

andre deler som ikke spises av mennesker brukes til dyrefôr (kjæledyr), fôr til andre dyr, gjødsel, industrielle smøremiddel, såpe, gummi og andre produkter. Disse restdelene fra slakt kalles biprodukter, og brukes til mat til kylling, kalkun og andre dyr i tillegg til dyrefôr.

Den ernæringsmessige kvaliteten på biprodukter, mel og lettførdøelig kjøtt bi produkt (digest) kan variere fra parti til parti.

Kjøtt eller kylling/kalkun biprodukter er veldig vanlig i hermetikk fôr.

De mer anerkjente merkene som for eksempel mange "super-premium", "natural" og "organic" typer bruker ikke biprodukter. På ingredienslisten kan du se en eller flere kjøtt typer stå blant de øverste ingrediensene, for eksempel kalkun eller lam. Disse kjøttingrediensene er fortsatt for det meste rester, når det kommer til fugl er bein tillatt, så "kylling" er mest ryggrader og ribbein hvor bryst kjøttet er fjernet. Det lille som er igjen av kjøtt på beina er kjøttet i dyrefôret.

Kjøtt mel, kylling mel, biprodukt mel og kjøtt og bein mel er ingredienser som er vanlige å bruke. Med betegnelsen "mel" menes det at disse produktene har blitt "rendered".

Å rendere dette avfallet betyr at det blir kokt ved så høy temperatur at fett og vann skilles ut. Dette skjer ved 130 C, men så høy temperatur kan også forandre eller ødelegge proteiner og enzymer i råvaren.

På grunn av at det har florert mange rykter om at disse mel typene også inneholdt rester av døde katter og hunder gjorde FDA, det nasjonale veterinær instituttet i USA, en studie av disse produktene hvor de lette etter pentobarbital, som er det mest brukte avlivings middel. De fant det! Ingrediensene som dette dukket opp mest i var kjøtt og benmel produktene og dyre fett. De sjekket også om de kunne

finne spor etter DNA fra hund og katt, det gjorde de ikke. Interne kilder i industrien har innrømmet at kjæledyr og "roadkill" har vært brukt i slike produkter for opptil noen år siden. I dag er ikke dette vanlig lenger og de fleste produsenter vil benekte at slike produkter finnes i deres fôr, men døde(selvdøde), døende, syke og handikappede/skadede dyr er det fortsatt lov å bruke.

Vegetabilsk Protein

Bruken av korn og vegetabiliske produkter i dyrefôr har økt dramatisk over tid. Plante produkter har nå tatt over plassen for store deler av kjøttet som ble brukt i de første utgavene av kommersielt dyrefôr. Dette har ført til en rekke feilernæringer som har blitt rettet opp etter hvert, men mange dyr døde før teknologien klarte å ta igjen forspranget.

De fleste tørrfôr inneholder mye korn eller vegetabilisk stivelse for å gi det tekstur. Disse produktene med høyt karbohydrat innhold er også en "billig" kilde til energi eller kalorier som vi andre kaller det. Gluten mel er høy protein ekstrakter hvor de det meste av karbohydratene er fjernet. Dette melet brukes ofte for å få opp protein prosenten uten at en må tilsette dyre animalske ingredienser. Mais gluten mel er det som er vanligst. Hvete gluten brukes også som stivelse for å lage forskjellige former på bitene. I de fleste tilfeller er fôr som inneholder vegetabiliske proteiner blant de dårligste fôrene.

Det har kommet noen "low-carb" (lav karbohydrat) fôr på markedet de siste årene hvor produsentene bruker poteter, grønne erter og andre grønnsaker med mye stivelse i stedet for korn. Det er kun for dyr med korn allergi dette er bra for.

Disse fôr typene har en tendens til å inneholde mer fett og kan dermed føre til overvekt, spesielt om maten får stå framme hele tiden.

Animalsk og fjærkre fett

Det er en spesiell, litt tung lukt som slår imot en når en ny fôrsekk åpnes – hva er den lukten? Det er for det meste rendert animalsk fett eller vegetabiliske fettoljer som ikke kan brukes i menneskemat. For eksempel ble brukt i en restaurant rendert og brukt i dyrefôr, men nå er det mer lukrativt å bruke dette i biodiesel.

Dette fettene blir sprayet rett på fôr bitene når de kommer ut av ekstruderen, bitene ville ha vært ganske uappetittlige uten dette fettene. Fettene fungerer også som en binding for andre smakstilsetninger som for eksempel animalsk "digest" som er laget av prosesserte biprodukter. De som utvikler dyrefôr har oppdaget at hunder og katter elsker dette fettene som sprayes på og dette gjør at dyrene spiser noe som de ellers ikke ville ha brydd seg om.

Hva hendte med næringsstoffene?

Koking og annen prosessering av kjøtt og biprodukter som brukes i dyrefôr kan skade næringsverdiene. For å gjøre fôret næringsrikt må produsentene tilsette vitaminer og mineraler. Hvorfor? Fordi råvarene de bruker ikke er sunne, kvaliteten kan variere sterkt og måten de lager fôret på tar knekken på det meste av næringsstoffene.

Proteiner tåler veldig lite varme og blir skadet eller deformert når de blir kokt. Fordi tørrfôr ingredienser blir kokt to ganger, først i renderings prosessen og deretter i ekstruderen er dette et stort problem. Deformerte proteiner kan føre til fôr intoleranse, fôr allergi og buk betennelse.

Tilsetninger i dyrefôr

Mange kjemikalier er tilsatt de kommersielle dyrefôrene for å forbedre smak, lukt osv. Tilsetninger gir ingen næringsverdi. Tilsetninger brukes også for å unngå at fett i fôret harskner, for å tilsette farge slik at fôret ser mer delikat ut og mange andre ting.

Det er mange kjemiske tilsetninger som er tillatt å bruke og ikke alle er tillatt i menneskemat.

Kjemiske vs naturlige konserveringsstoffer

All kommersiell produsert dyrefôr må inneholde konserveringsstoffer så de holder seg ferske og appellerende til dyrene. Noen konserveringsstoffer er tilsatt ingrediensene av de som selger dem andre blir tilsatt av produsenten. For eksempel er alt fiskemel som transporteres utenfor USA sine kyster pålagt å inneholde ethoxyquin eller en annen lignende antioksidant. Dette er fordi at om melet råtner vil det skape så høy varme at det kan føre til eksplosjoner eller branner.

Fordi produsentene er avhengige av at fôret har lang holdbarhet (vanligvis 12 mnd), blir fett i fôret tilsatt konserveringsmidler. Enten syntetiske eller "naturlige". De syntetiske konserveringsmidlene som brukes er bl.a. butylated hydroxyanisole (BHA), butylated hydroxytoluene (BHT), propyl gallate,

propylene glycol (brukes også i frostvæske) og ethoxyquin. Alle disse stoffene er antioksidanter og det er lite dokumentasjon på hvor sikkert det er å bruke dem, hvordan de reagerer med andre stoffer og hva bivirkningene er ved langvarig bruk. Propylene glycol er nå forbudt i kattemat fordi den forårsaket anemi hos katter, men er fortsatt i bruk i hundemat.

Potensielle kreftfremkallende stoffer som BHA, BHT og ethoxyquin er lovlig i relativt små mengder. Det er ikke blitt forsket godt nok på bruken av disse stoffene i dyrefôr og langtidsbruk av disse stoffene (som fører til at de lagrer seg i kroppen) kan være meget farlig. Fordi de første studiene angående sikkerheten ved bruk av ethoxyquin inneholdt tvilsomme data måtte produsenten Montasanto gjennomføre en ny studie. Denne var fullført i 1996. Selv om Montasanto ikke fant noe som tydet på at ethoxyquin var giftig gikk FDA senter for veterinærmedisin i 1997 ut og ba produsenter frivillig halverte maksimum innholdet av ethoxyquin til 75 deler pr million. Noen studier tyder på at bruken av ethoxyquin kan være årsaken til sykdom, kreft, hud problemer og fertilitetsproblemer hos hunder og mange veterinærer er enige i dette, andre igjen mener at ethoxyquin er det sikreste, sterkeste og mest stabile konserveringsmiddelet som en kan bruke i dyrefôr. Ethoxyquin er lovlig i konserveringen av krydder som for eksempel cheyenne og chili pulver, men med en mye lavere dosering. Selv den mest chili elskende av oss klarer ikke å komme i nærheten av å få i seg så mye ethoxyquin som en hund får i seg fra maten sin hver dag. Det har aldri blitt testet hvordan sikkerheten er for å bruke ethoxyquin til katter. Til tross for dette brukes ethoxyquin i veterinærfôr til hunder og katter.

Noen dyrefôr produsenter har tatt hensyn til den økende skepsisen til kjemikalier og bruker nå "naturlige" konserveringsmiddel som for eksempel vitamin C (ascorbate), vitamin E (div tocopherols) og oljer fra rosmarin, kløver og andre krydder, for å konservere fett oljene i fôret.

Individuelle ingredienser, som for eksempel fiskemel, er ofte allerede tilsatt konserveringsmiddel fra leverandøren før de kommer til dyrefôr produsenten. Disse konserveringsmidlene skal være deklarerert på det ferdige produktet, men de blir allikevel ofte utelatt.

Det kan gå galt...

Potensielle forurensnings kilder

P.g.a. de forskjellige ingrediensene som blir brukt i dyrefôret, er det ikke overraskende at ting av og til går galt. Ingrediensene er ofte meget forurensede med en lang rekke forskjellige gifter. Noen av disse blir ødelagt ved produksjonen, men andre overlever.

- Bakterier. Slaktede dyr, så vel som de som har dødd av sykdom, skade eller naturlige årsaker, brukes som en kilde til kjøtt, bi produkter og kjøttmel. Det kan ta flere dager før et dyr som har dødd på en gård kommer til fabrikk. Derfor er skrotten ofte forurenset med bakterier som for eksempel salmonella og E.coli. En regner med at den farlige E.coli bakterien finnes i 50% av alle kjøttmel produkter. Varmebehandling dreper som oftest bakteriene men tar ikke livet av endotoxinene (gifter) som bakteriene produserer mens de lever. Fordi syke og (selv) døde dyr kan brukes i dyrefôr, kan medisiner som er brukt til å behandle dem finnes i fôret. Antibiotika og pentobarbital er bare to eksempler på medisiner som overlever varmebehandlingen. Det mistenkes bl.a. at bruk av

antibiotika på storfe og lignende kan være grunnen til antibiotika resistens hos mennesker.

**Slik mais
kan brukes i**

- **Mycotoxins.** Gifter fra mugg og sopp kalles mycotoxins. Moderne landbruk, værforhold og dårlige tørkings metoder og lagerforhold kan føre til forekomst av mugg. De ingrediensene som er mest utsatt for dette er korn og fiskemel.
- **Kjemikalie rester.** Rester av insektsgift og gjødsel kan forekomme på vegetabiliske ingredienser. Korn som blir forbudt for bruk til mennesker blir ofte brukt i dyrefôr.
- **Genmodifisering.** Vi vet ikke konsekvensene ved bruk av genmodifisert mat. I USA i 2006 var 89% av alle soyabønner som ble dyrket og 61% av all mais genmodifisert.
- **Acrylamid.** Acrylamid er et kreftfremkallende stoff som dannes ved temperaturer over 121 grader i mat som inneholder enkelte sukkerarter og aminosyren asparagin (finnes i poteter og korn). Acrylamid dannes i en kjemisk prosess som kalles Maillard reaksjonen. De fleste tørrfôr inneholder korn og/eller poteter, og de produseres ved høye temperaturer (93-149 grader i ekstruder, bakte fôr bakes i godt over 260 grader), perfekt for Maillard reaksjonen. Faktisk sees Maillard reaksjonen på som en fordel da den også gir en smak som dyrene liker, selv om den også svekker vitaliteten til aminosyrer som taurin og lysin.

Tilbakekalling av fôr

Når ting går skikkelig galt og alvorlige problem med fôret avsløres samarbeider produsentene med myndighetene i de enkelte land for å få tilbakekalt de aktuelle produktene. Selv om mange slike tilbakekallinger blir godt publisert, er det også en del som ikke blir publisert.

- I 1995 ble rundt 500 000 kg tilbakekalt av Natures Recipe etter at hunde- og katteeiere klaget over at dyrene deres kastet opp og mistet appetitten. Problemet var sopp i fôret som produserte giften vomitoxin, forurenset hvete var kilden.
- I 1999 kalte Donane Pet Care tilbake over en million sekker mais basert hundefôr som var forurenset med aflatoxin. Giften drepte 25 hunder.
- I 2000 kalte Iams tilbake flere tonn fôr p.g.a. for høyt innhold av DL-Methionine amino syre.
- I 2003 kalte Petcurean "Go! Natural" tilbake hundefôr p.g.a. en oppblomstring av leversykdom hos hunder. Det ble ikke funnet noen årsak.
- I 2005 kom en lignende tilbakekalling fra Diamond Foods, denne gangen var det muggen mais som inneholdt aflatoxin som var synderen. 100 hunder døde.
- I 2005 ble også 56 000 kg hunde og katte godis tilbakekalt p.g.a. salmonella.
- I 2006 ble 4 typer spesialfôr, hermetikk, tilbakekalt av Royal Canine p.g.a. overdosering av vitamin D som førte til kalsium mangel og nyre sykdom, høy dødlighet.

- I mars 2007 kom den alvorligste og mest omfattende tilbakekalling i dyrefôr industriens historie. Menu Foods kalte tilbake mer enn 100 merker inkludert Eukanuba, Iams, Hills` s Science Diet, Purina og mange dagligvare merker. Tusenvis av kjæledyr ble syke, og det er antatt at 20% døde av akutt nyresvikt p.g.a. fôret. Katter var mer utsatt enn hunder. En trodde først at giften var rottegiften aminopetrin i en av ingrediensene. I april oppdaget forskere høye verdier av melamin, en kjemikalie brukt i plast og gjødsel, i en av ingrediensene, hvete gluten og ris protein konsentrat fra Kina. Melaminet hadde antagelig blitt tilsatt konsentratet for å øke protein innholdet. Tester viste at denne melamin ingrediensen også hadde blitt brukt i fôr til kuer, grise og kyllinger, tusenvis av dyr ble satt i karantene og destruert. I mai fant forskerne ut at grunnen til den akutte nyresykdommen hos hunder og katter var kombinasjonen av melamin og cyanuric syre, begge ulovlige kjemikalier.

Ernærings relaterte sykdommer

Ideen om at en type fôr gir all næring et dyr trenger gjennom hele livssyklusen er en farlig myte.

I dag er dietten til hunder og katter langt ifra så variert og kjøttrik som det deres forfedre spiste. Det ubehagelige resultatet av dagens kornbaserte fôrtyper er helseplager og sykdommer:

- Urinveissykdommer: krystaller, nyre og urinsteiner er mest vanlig hos katter, men er nå også et økende problem hos hunder. Tørrfôret trekker til seg så mye fuktighet at dyrene blir dehydrerte og får veldig konsentrert urin, dette fører da til dannelse av krystaller eller steiner.

- **Nyre sykdom:** Kronisk dehydrering som følge av tørrfôret er en sterkt bidraende faktor for utvikling av nyresykdommer og nyresvikt. Dette har vært størst problem hos katter, men er et økende problem hos hunder.

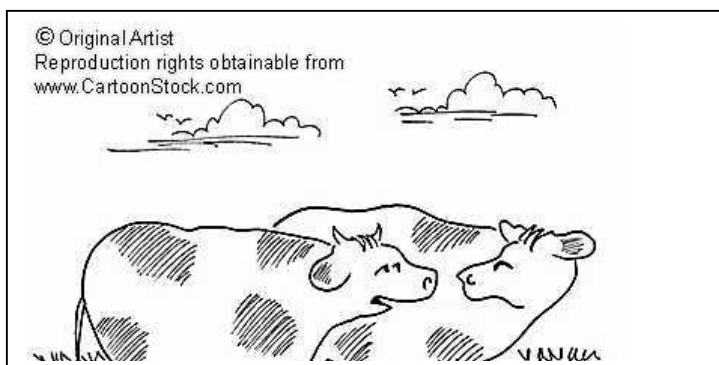
Tannsykdommer: De store fôrprodusentene hevder at tørrfôret er bra for tennene er dette bare tøv. De fleste hunder og katter spiser i dag tørrfôr, men det største helseproblemet er tennene, da spesielt tannstein.

Overvekt: Fôringstabeller og instruksjoner på sekken er ofte overdrevet slik at forbrukeren ender opp med å gi for mye fôr og dermed kjøper mer fôr.

Et av de mest vanlige helseproblemene er overvekt. En annen grunn til dette er at de fleste tørrfôr inneholder mye karbohydrater og kalorier. Light fôr er en god hjelper. Overvektige dyr er mer utsatt for leddgikt, hjerte sykdommer og diabetes. Tørrfôr sees i dag på som hovedgrunnen til diabetes hos katter.

- **Kroniske fordøyelses problemer:** Kronisk oppkast, diaré, forstoppelse og bukhinne betennelse er de sykdommene som er oftest behandlet. De er ofte resultatet av allergi eller inntoleranse til de kommersielle fôrtypene. Markedet for spesialfôr, dietter for slike problemer er nå milliard industri. Dessverre blir har dyrene en tendens til å bli allergiske/inntolerante mot disse fôrene også.

- Oppblåsthet: Om en bare fôrer en gang pr dag kan det gi irritasjon i spiserøret pga magesyre, og det ser ut til å være forbunnet med opplåst magesekk. Det er bedre å fôre to ganger daglig. Hunder kan også bli oppblåste når de spiser tørrfôr pga at kulene sveller i magen og avgir gasser, dette gir større risiko for magedreining. Det er derfor smart å bløte opp fôret.
- Hjerte sykdommer: En ofte dødelig hjerte sykdom hos hunder og katter skyldes mangel på taurin. Blindhet er en annen bivirkning. Dette kom ofte av at det var for lite taurin i fôret pga at det var altfor lite kjøtt i fôret. Nå blir taurin tilsatt i kattefôr. Dette kan også hjelpe for hunder, men det er i dag få hundefôr som er tilsatt taurin.

Mange ernærings problem dukket opp i forbindelse med innføringen av korn basert fôr. Selv om det nå tilsettes flere ingredienser til fôrene vet vi ikke om dette er bra nok. Mange reaksjoner kommer også pga tilsetningsstoffer i fôrene. Andre pga bakterier, mugg, medisiner eller andre gifter som kan forekomme i kommersielle fôr. Hovedpoenget er at disse fôrene for det meste er satt sammen av korn av dårlig kvalitet og renderede mel typer og er ikke så fulle av ernæring eller så sikre som en forventer seg.

Dyrefôr industriens hemmeligheter

Co- pakking

Menu Foods tilbakekalling av fôr satte et lys på en av de mørkeste hemmelighetene til dyrefôr industrien.

Folk flest ble overrasket, og kanskje noe forbannet, da det ble klart at alle Iams/Eukanuba sine hermetikk fôr ikke var laget av The Iams Company i det hele tatt. I 2003 signerte Iams en eksklusiv 10 års kontrakt for produksjonen av alle sine hermetikk fôr med Menu.

Denne typen kontrakt kalles ”co-pakking”. Et firma lager fôret, men putter et annet merke på fôret. Dette er ganske vanlig innen dyrefôr industrien.

Det store spørsmålet med slike ordninger er da om det er så stor forskjell på de billige og de dyre merkene. I den omtalte tilbakekallingen hos Menu inneholdt alt tilbakekalt fôr hvete gluten og et bi produkt av et eller annet slag. Både dyre merker, som Iams, Hils og Purina, og billige dagligvare merker ble tilbakekalt.

Det er sant at et firma som har en slik kontrakt med en produsent kan skaffe sine egne ingredienser eller de kan forlange at fabrikken til å kjøpe spesifiserte ingredienser, men det som er en fordel med slike co-pakking avtaler er at en klan kjøper ingredienser i større partier og at det dermed blir billigere og profitten blir da større. Det er stor sannsynlighet for at ingredienser som brukes i alle fôrene en slik co-pakker lager er de samme, uansett om sluttproduktet er ”høykvalitetsfôr” til høy pris eller et billig merke.

Er et merkes fôrtype, laget på samme fabrikk med det samme utstyret med de samme ingrediensene, egentlig noe bedre enn et annet? Det er det de store merkene vil at du skal tro. De kvalitets merkene som ble tilbakekalt i Menu skandalen sier at deres fôr blir laget av Menu med ”spesielle oppskrifter og ingredienser” og at slike co-pakkere må følge strenge ”standard krav”. Deres kontrakter inneholder disse punktene. Det er bare det at i den virkelige verden går ikke alt bestandig etter planen. Hvor godt blir utstyret vasket mellom hver produksjon, hvor godt blir ingrediensene blandet og akkurat hvor mye bryr det underbetalte personalet seg om hvor godt disse reglene blir fulgt?

Uansett hva som er forskjellen på de dyre merkene og de billige er en ting sikkert: det er ikke bestandig prisen som avgjør om et fôr er bra og trygt å bruke. Men, de billigste fôrene har som regel de billigste ingrediensene.

Dyreforsøk

En annen ubehagelig ting som kom frem ved denne tilbakekallingen var bruken av dyreforsøk. Menus egne forsøksdyr, som med vitende vilje ble fôret med det dårlige fôret, var de blandt første ofrene. Testene begynte 27 februar (allerede en uke etter de første rapportene), dyrene begynte å dø en smertefull død pga av nyresvikt noen få dager senere. Etter de første overskriftene i media var Menu raskt ute med å kalle disse testene ”smakstester”. Men Menu Foods har utført dyreforsøk for Iams og andre produsenter i mange år. Videoer filmet med skjult kamera avslører den forferdelige behandlingen av katter og hunder.¹

¹ Du kan se noen av filmene på www.anima.dk, Advarsel! Meget sterke bilder!!!

Selv om fôringsforsøk ikke er påbudt for at et fôr kan kalles ”balansert”, bruker mange produsenter levende dyr for å teste bl.a smaklighet når de utvikler et nytt fôr.

Det er nå mange som mener at en heller skal bruke vanlige kjæledyr i slike tester. I 2006 annonserte Iams at de skulle kutte ned bruken av forsøksdyr med 70%. Dette fordi det var mer moralsk, men det kan også ha vært av finansielle grunner. Uansett er det gode nyheter for dyrene.

Reklamens makt

I reklamen loves det mye, når en vet hva som er i fôret kan en unngå de største fellene, men er det i det hele tatt noen sannhet i reklamen?

- Nisje fôr: innendørs katt, schæfer eller sensible, uansett finnes det et fôr som er designet spesielt for ditt dyr. Nisje markedet har eksplodert. Sannheten er at det er kun to standarder fôret testes mot, vekst og voksen. Alt annet er reklame.
- Natural/naturlig/organisk: Det som kan kalles for naturlig er ganske mye og det er lov med kunstige tilsetninger. Organisk er strengere regulert, men å bruke det som produkt navn er likevel lov. Så pass på!

- **Kvaliteten på ingrediensene:** Mange fôrprodusenter sier de bruker ingredienser som er godkjent til menneskemat. Dette er en helt meningsløs påstand og det er derfor produsentene kommer unna med det. Dette sjekkes nemlig ikke av mattilsynet.
- **”Kjøtt er ingrediens nr.1”:** Det står ofte på tørffôr sekker at en type kjøtt, for eksempel kylling, er hovedingrediensen. Ingrediensene er listet opp etter vekt og rå kylling veier mye p.g.a. at den inneholder mye vann. Hvis en ser lengre ned på listen finner en som oftest ingredienser som kylling mel eller poultry by product meal, kjøtt mel, mais gluten mel, soya mel eller andre mel typer med høyt protein innhold. I melet er det verken fett eller vann så det veier nesten ingen ting. Det skal ikke mye rå kylling til før det veier mer enn en haug med slikt mel, så i realiteten er det veldig lite kylling i fôret.
- **Spesial ingredienser:** Mange av de dyreste merkene i dag drar nytte av hva som er ”in” på menneskemat fronten, for eksempel frukt, urter og grønnsaker. I realiteten er det bare små spor av disse ingrediensene i fôret, for det meste rester etter produksjon av menneske mat. Disse ingrediensene gir heller ingen helsefordeler for hunden.

Hunde- og kattfôr reklame har blitt veldig sofistikert de siste årene. Det er viktig å vite hva som er bare reklametriks og hva hunden egentlig har behov for.

Dette er en oversettelse av API (Animal Protection Institute) rapporten ”
What`s really in pet food”. Den originale rapporten kan leses på
www.api4animals.org.

Ta ans

liv!

Oversettelse av Anniken Spjøtvold, M.ph